

ARNDT, TOMÁŠ:

LÉKÁRNY S DAVIDOVOU HVĚZDOU

**V ČASE ŠOA: OSUDY ŽIDOVSKÝCH FARMACEUTŮ
V MEZIVÁLEČNÉM ČESKOSLOVENSKU A BĚHEM
GENOCIDY ZA DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY.**

ACADEMIA, PRAHA 2020, 464 s.

ISBN 978-80-200-3049-8

Milan Mašát¹

V letošním roce vyšla v nakladatelství Academia publikace Tomáše Arndta *Lékárny s Davidovou hvězdou v čase šoa: osudy židovských farmaceutů v meziválečném Československu a během genocidy za druhé světové války*. Jak z názvu knihy vyplývá, v centru zájmu autora se nachází osud židovských lékáren a jejich majitelů či zaměstnanců od vzniku samostatného Československa až po komunistický státní převrat v tomto nově vzniklém státním útvaru v únoru 1948, přičemž dílčí informace přesahují až do dnešní doby.

Publikace je diferencována do deseti kapitol, které chronologicky vystihují pozici židovských lékáren v dějinách Československa. Tomáš Arndt pojímá danou problematiku v širším kontextu: všímá si historického pozadí postavení židovských lékárníků v dějinách s důrazem na geografické území: české země – Čechy, Morava a Slezsko, Slovensko, Podkarpatská Rus a Maďarsko, podrobně se věnuje vývoji výuky farmacie na Univerzitě Karlově a detailněji se zabývá osudy vybraných farmaceutů a lékárníků, kteří byli přímo postiženi perzekucními praktikami nacistického Německa (*Tzv. druhá republika – politický a sociální otřes*).

Ačkoliv by se mohlo zdát, že recenzovaná publikace je úzce orientována na dějiny jednoho oboru se zaměřením na osoby židovské národnosti, není tomu tak. V publikaci nalezneme i množství informací o vzestupu nacismu v Německu a jeho postupujícím vlivu na Československo, setkáme se se zmínkami o dějinách antisemitismu (*Antisemitismus za druhé republiky – zákony, nařízení a společenské ovzduší*) a rovněž jsou prezentována základní fakta o koncentračním táboře Terezín (*Farmacie v ghettu Terezín*) i nejznámějších vyhlazovacích nacistických táborech na území Německa,

¹ Autor recenze je interním doktorandem Katedry českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty UP v Olomouci.

Rakouska a Polska. Autor se věnuje také poválečnému osudu židovských lékařů a jejich majitelů (*Situace přeživších a navrátilých se Židů v tzv. třetí republice 1945–1948; Restituce židovského majetku po druhé světové válce – lékárny a farmaceutické firmy*) a postavení židovských farmaceutů v armádě (*Židovští farmaceuti v československé armádě 1918–1939; Židovští farmaceuti v československém zahraničním vojsku 1939–1945*).

Hlavní přínos knihy spatřuji v přehledné strukturaci textu, která usnadňuje porozumění poměrně složité tematice, jež stojí v centru zájmu autora. Právě jasně definované uspořádání výkladu tvoří základní předpoklad k tomu, že informace lze z publikace excerpovat samostatně podle aktuálního zájmu či potřeby recipienta.

Z textu publikace je jasně zřetelná odborná erudice Tomáše Arndta, která se projevuje například v integraci informací o nejrůznějších lécích do výkladu, rovněž jsou k dispozici mnohé informace o chemickém složení vybraných medikamentů. Tyto údaje jsou dávány do souvislostí s historicko-společenským vývojem farmaceutického průmyslu, a to zejména v kontextu židovských lékařů.

Multižánrový přesah recenzované publikace lze doložit i implementací podrobného výkladu o historicko-spoločenském vývoji vzdělávání studentů farmacie v českých zemích. Autor publikace – nejenom tyto údaje – přehledně diferencuje podle geografické (národnostní) příslušnosti posluchačů: například část *Zahraníční židovští studenti farmacie z Polska a Rumunska* a podle zápisu studentů farmacie na typ univerzity: *Univerzita Karlova v Praze; Německá univerzita v Praze*.

Mezioborový přesah lze doložit také obsahovým složením první kapitoly recenzované knihy, která se věnuje postavení Židů v českých zemích, na Slovensku a na Podkarpatské Rusi. Právě z tohoto důvodu si dovoluji tvrdit, že tato publikace je vhodná pro širokou veřejnost se zájmem o dějiny Židů nejen během událostí šoa.

Důležitou součástí publikace je obrazová příloha. Čtenářům jsou představeny fotografie vybraných lékárníků, s jejichž osudy jsou na stránkách publikace detailněji seznámeni. Domnívám se, že implementace obrazové části do odborné publikace vede k zosobnění jednotlivých farmaceutů a může vést k jistému odabstraktnění problematiky šoa jako takové. Snímky jsou doplněny *Seznamem vyobrazení*, ve kterém jsou přehledně shrnuty osudy vyfotografovaných lékárníků a lékárníků.

Zastávám názor, že publikace *Lékárny s Davidovou hvězdou v čase šoa: osudy židovských farmaceutů v meziválečném Československu a během genocidy za druhé světové války* je v kontextu odborné literatury zabývající se

událostmi šoa výjimečná, a to z několika důvodů. Autor se věnuje specifické tematice spojené s Židy, o níž z českého kontextu není příliš mnoho informací. Sám autor k danému podotýká: „Osud židovských farmaceutů v letech 1918–1948 byl dosud v naší odborné literatuře zpracován jen okrajově (...). Tato kniha byla zacílena na vyplnění tohoto bílého místa v dějinách české, slovenské a rusínské farmacie“ (Arndt, 2020, s. 419). I přes poměrně neobvyklý pohled na dílčí aspekt událostí šoa není daná kniha určena pouze odborníkům ve vymezené oblasti. Nezainteresovaná čtenářská veřejnost v knize nalezne základní informace o jevech, které vyvrcholily událostmi šoa, čtenářům je zároveň předkládána výše dějin vysokoškolského vzdělávání v českých zemích.

Doufám, že se publikace, jejíž název může vést k úsudku, že se věnuje pouze specifickému aspektu života Židů, dostane k co nejširšímu spektru čtenářů, protože tato kniha je v kontextu odborné literární produkce zabývající se definovanou problematikou výjimečná, a to nejenom svým zaměřením. Podle mého názoru disponuje Arndtova publikace značným potenciálem zaujmout pevné místo v kánonu odborné literatury s tematikou šoa.

Mgr. Milan Mašát
Hviezdoslavova 251/21
779 00 Olomouc
Česká republika
e-mail: milan.masat01@upol.cz